

Ontdooi!

Structuur en cultuur voor en door schaatsers.

Notitie voor de algemene ledenvergadering van Gewest Overijssel in juni.

1. Opdracht

In de vergadering van 25 januari in Den Nul heeft u als ledenvergadering besloten een commissie in het leven te roepen die tot taak had een beschrijving te geven van de gewenste professionele en moderne verhouding tussen schaatsverenigingen en het gewest Overijssel, waarbij ook de belangen van de schaatsport in de breedte in het oog werd gehouden.

Deze commissie is gevormd en bestaat uit: Jaap Starckenburg en Johan Pegge (namens clubs rondom ijsbaan Deventer, Derk Willem Ruesink en Bouke Gerritsma (namens clubs rondom ijsbaan Enschede), Marijke Goeree (baancie. Enschede), Rein Berger (toertochtzie. van het gewest), Henk Doze (natuurijsvereniging Noordwest, 2 bijeenkomsten) en Jans Bijker (natuurijsver. Wanneperveen, toertocht 5-merentocht). De commissie heeft vele gesprekken gevoerd met belanghebbenden en vervolgens een analyse gemaakt van de opgave. De commissie presenteert vervolgens in de synthese een set van 3 samenhangende oplossingen.

2. Analyse

N.B. In bijlage 1 is de analyse toegevoegd over de actuele juridische en financiële situatie.

De analyse bestaat uit 2 onderdelen:

1. De problemen in de praktijk van de alledaagse praktijk van clubs en schaatsers
2. De onderliggende oorzaken

2.1 Wat gaan niet goed, wat moet beter?

In de aanbiedingsbrief bij algemene leden vergadering van 25 januari is al een opsomming gegeven van de directe aanleidingen die leiden tot de vorming van onze commissie. In deze analyse lopen we die aanleidingen nog eens na, waarbij de volgorde niet telt.

1. Financiën.

De leden kregen en krijgen geen heldere informatie over de financiële stand van zaken. De begroting voor het inmiddels afgelopen seizoen 2015 / 2016 is niet vastgesteld; de conceptbegroting werd pas in januari gepresenteerd aan de ledenvergadering en liet een tekort zien van 46.000 euro; de jaarrekening over het

seizoen 2014 / 2015 is niet vastgesteld (overigens mede op verzoek van de ledenvergadering). Het is onduidelijk hoe de balanspositie is en hoe het verloop van de liquide middelen. Bij de natuurijsverenigingen en toertochtcommissie is diepe verontwaardiging over het zonder overleg gebruiken van financiële middelen van de toertochtcommissie. Er is wel verbetering opgetreden t.o.v. eerdere jaren maar inzicht in een tijdige en heldere professionele financiële administratie en verantwoording ontbreekt. Boven dit alles is het vooral de nieuwe realiteit van het opdrogen van financiering uit de landelijke KNSB (ook oorzaak van tekort van 46.000 euro in de begroting 2015 / 2016), hogere kosten, afhaken van sponsors enz. Schaatsen op kunstijsbanen is niet goedkoop en dreigt ook daardoor tot verlies van leden. Iedere euro telt dubbel en dwars

2. Bestuur

Het bestuur van het Gewest bestaat formeel uit slechts 2 personen en is daarmee onder het statutaire minimum van 3 personen. Vanuit de clubs zijn geen personen bereid gevonden om de vacatures op te vullen. Het Gewest is met de andere gewesten een belangrijke schakel met de ledenraad van de KNSB. Echter de ijsclubs voelen zich niet adequaat vertegenwoordigd door de zittende bestuursleden. Natuurijsverenigingen en Toertochtcommissie ervaren dat het gewest niets voor hen doet.

3. Baancommissies

Baancommissies worden formeel benoemd door het Gewest maar werken vooral in direct contact met de schaatsverenigingen. De verhouding tussen de baancommissie Deventer en het Gewest is ronduit slecht waardoor essentiële zaken als ijshuur en organisatie van wedstrijden in het gedrang kwam. De verhouding tussen het Gewest en de baancommissie in Enschede is werkbaar. Essentieel in het functioneren van een goede baancommissie is dat er een optimaal contact is tussen de clubs en de baancommissie en dat de baancommissie zich gedragen voelt door de clubs.

4. Versnippering

Schaatsen is een brede volkssport maar in haar organisatie zeer versnipperd over verschillende disciplines en vele grotere en kleinere clubs. In de breedte verliest de sport terrein aan andere sporten. De kracht van de vele clubs die de schaatssport dragen is natuurlijk het aantal en de verscheidenheid maar het is tevens de zwakte. Veel versnippering, geen gezamenlijk promotie, weinig samenwerking en in feite vissen in dezelfde vijver. De koepel in de vorm van het Gewest weet dit nu niet te doorbreken. De uitdaging om de schaatssport verder te promoten door in de breedte samen te werken, leden werven onder basisschoolkinden bijvoorbeeld of

doorstroming te bevorderen vanuit de schaats scholen naar de verenigingen worden nu wel opgepakt maar zijn nog veel te exemplarisch.

5. Gewest en grenzen

Gelderse verenigingen trainen op Overijsselse banen, leden van Overijsselse clubs uit Noordwest trainen in Friesland. Toch is de structuur geheel provinciaal opgezet zodat een aantal verenigingen met grote belangen in de buurprovincie niet mee kunnen beslissen over beleid en uitvoering van dat Gewest. Bovendien werken de Gewesten Overijssel en Gelderland niet goed samen.

6. Selecties

De oprichting van de stichting Regionale Training Centra in het land en in het Oosten is in zichzelf een prima initiatief, van waaruit een grote impuls kan gaan in verdere professionalisering. Echter, tot nu toe wordt nog weinig gemerkt van goede samenwerking. De stichting heeft een onafhankelijke juridische rechtsvorm maar wordt wel weer bemand door hetzelfde groepje van zelfde bestuurders. Door financiële problemen ontstaat nu op de banen een verdere inkrimping in baanselecties die voor de rijders een grote teleurstelling in zich heeft.

7. Communicatie

De communicatie tussen de verschillende schaatsdisciplines, tussen de verschillende lagen en zelfs tussen de clubs van 1 ijsbaan en de baancommissie is in vele opzichten zwak. Er is een sfeer van over elkaar praten maar niet met elkaar. Ook door het gewestelijk bestuur wordt niet of nauwelijks gecommuniceerd met de ijsclubs over het te voeren beleid en de standpunten jegens de KNSB.

8. Cultuur van bestuur en professionalisering

De KNSB heeft een aureool van geruzie en gedoe (dit geldt voor meer bonden overigens). Er is een sfeer van macht, in plaats van dienstbaarheid. Meer vanuit de periferie beschouwd lijkt er een sterke persoonsgebonden organisatie te zijn i.p.v. een taakgestuurde organisatie. Er is een geweldige kans om de cultuur bij te werken door vanuit functies en goede taakbeschrijvingen te werken. De basis van onze schaatsport is overigens wel dat vele mensen zich met hart en ziel inzetten. Met deze drive en een professionelere opzet kan er veel gewonnen worden.

2.2 Oorzaken

Om tot oplossingen te komen is het zaak om de oorzaken aan de basis te benoemen en op basis hiervan te komen tot een moderne en professionele structuur.

1. Van onderop en samenwerking.

De ijsclubs vormen de basis onder de schaatssport. De samenwerking tussen de clubs rondom de ijsbaan is pover, de samenwerking met andere disciplines nagenoeg afwezig. Ieder voor zich en het Gewest voor ons allen. Boven de ijsclubs (alle disciplines, ijsbanen en natuurijs) is een koepelstructuur waarmee heel weinig wisselwerking is. De koepel lijkt niet gedragen te worden door de clubs. Uit de koepel komt weinig tot geen beleid om de clubs te ondersteunen. De Algemene Ledenvergadering is het hoogste orgaan in het Gewest, maar het laat grote gaten vallen: geen voordracht van nieuwe bestuursleden, geen effectieve controle op jaarrekening of begroting. In feite is het huidige bestuur niet in staat om de veelheid aan taken goed in te vullen.

2. Ontdooi de bevroren statische verhoudingen

De huidige structuur van een KNSB met Gewesten die vervolgens leden voordragen voor de ledenraad (24 van de 30 leden) en een gewest die vervolgens tal van taken heeft binnen de provincie werkt niet meer. Organiseer het werk waar het werk ligt oftewel: doe lokaal wat lokaal gedaan kan worden. De basis van de schaatssport ligt bij gebrek aan lange stevige winters bij de ijsbanen, daar wordt recreatief en sportief geschaatst, daar wordt techniek bijgebracht en getraind. Persoonlijke records gereden en weer verbeterd, in treintjes en in competitie naar een hoger niveau geschaatst. Rond die ijsbanen wordt het werk gedaan en ligt de samenwerking voor de hand. In de breedte is veel meer samenwerking mogelijk en efficiency te bereiken: vulling van trainingsgroepen, brede selecties, jonge kinderen aantrekken, leden van natuurijsverenigingen uitnodigen voor bijvoorbeeld proefflessen, cross-overs tussen inline skating, lange baan, shorttrack, kunstrijden enz. In dit verband zijn er ook hele verschillende en tijdelijke samenwerkingsverbanden mogelijk met nieuwe partijen (voorbeeld G-schaatsen, combi met wielrennen of triathlon, enz.)

3. Cultuur en professionalisering

Hiërarchische top-down structuren werken niet meer in deze tijd, zeker niet als ze teveel met macht omkleed zijn. Netwerken is de structuur van deze tijd. Ieder knooppunt is verbonden met een ander knooppunt, hiërarchie is er veel minder of niet. Daar hoort geen machtscultuur bij en geen persoonsgebonden cultuur maar eerder een deelcultuur en een goede verdeling en beschrijving van taken. Deel de schaarse middelen, de banen, de potentiële klanten, de trainingen enz. Een belangrijke factor daarin is ook dat mensen minder bereid zijn zeer veelomvattende bestuursfuncties te bekleden met behoorlijke bestuurlijke risico's. De vele zaken die moeten gebeuren moeten zo licht mogelijk maar ook zo breed mogelijk in een helder verband onder meerdere deelnemers verdeeld worden. In zo'n setting is een bestuur aan de "top" in feite een dienend bestuur aan de basis waarop vele initiatieven en activiteiten rusten.

3. Synthese

De commissie stelt de ledenvergadering op basis van de analyse de onderstaande hoofdrichting voor die is toegelicht en uitgewerkt.

Doelstelling en sleutels tot succes

Onze basisdoelstelling is de schaatssport in de breedte (= lange baan, marathon, shorttrack, kunstrijden en inline skaten) te stimuleren en te beoefenen in recreatieve en sportieve zin.

De ijsclubs, verenigingen of andere vormen van samenwerkingen vormen hierin de belangrijkste sleutelactoren (natuurijsverenigingen, inline skating, lange baan verenigingen rondom ijsbanen, meerdere disciplines incl. kunstschaatsen, shorttrack enz. N.B. IJshockey wordt hier wel gezien als belangrijke partner maar heeft eigen bondsbestuur).

De belangrijkste sleutel voor succes (= effectieve promotie en beoefening van schaatssport) is de effectiviteit en efficiency van deze clubs die daartoe optimaal samenwerking en elkaar versterken. De sleutelfactoren (ijshuur, financiële middelen, trainerscapaciteit enz.) moeten dan ook zo goed mogelijk toegedeeld zijn aan de clubs.

Voorstel

Ons voorstel bestaat uit de volgende 3 onderdelen:

I **Baanverenigingen**

Rond de ijsbanen vormen we baanverenigingen die uitsluitend bevoegd zijn en daartoe de budgetverantwoordelijkheid dragen om de zaken rondom ijshuur, selectie en wedstrijden en promotie te regelen.

II **Gewest overkoepelend**

Het Gewest behoudt een overkoepelende functie vooral in relatie tot de samenwerking op provinciaal niveau en tot de ledenraad van de KNSB.

III **Interim bestuur**

Om dit formeel en goed te regelen wordt een interim Gewestelijk bestuur gevormd die uiterlijk jan. 2017 de overdracht naar de nieuwe baanverenigingen heeft gerealiseerd.

Ad I Baanvereniging (rechtspersoon)

Om bottom up de lange baan schaatssport efficiënt te organiseren willen we ons verenigen in baanverenigingen. In de baanvereniging zijn alle op en rondom de baan opererende ijsclubs vertegenwoordigd. De baanvereniging regelt via de baancommissie alle overkoepelende zaken per ijsbaan (baancie.):

- ijs huur en indeling van clubs,
- wedstrijden
- baanselectie
- promotie en samenwerking

De baanvereniging opereert in het belang van alle deelnemende verenigingen, is transparant en helder in haar beleid en uitvoering. De baanvereniging heeft een bestuur, die voort kan komen uit de kaders van de ijsclubs maar onafhankelijk is van diezelfde club. Het bestuur beheert het budget van de baanvereniging. Binnen de baanvereniging kunnen meerdere comités of commissies “gehangen” worden. De bemensing van de baanvereniging en haar commissies gebeurt naar rato van het ledenaantal van de deelnemende verenigingen.

Ad II Gewest- nieuwe- stijl

Het gewest vormt voor alle overkoepelende zaken het orgaan, met name provincie – breed en in relatie tot de ledenraad van de KNSB. Het nieuwe gewest heeft vele zaken overgedragen aan de baanverenigingen en is dan ook geen zwaar orgaan meer. Materialen, financiële middelen en overige bezittingen van het Gewest worden aldus worden naar redelijkheid en billijkheid overgeheveld naar de baanverenigingen en overige af te splitsen eenheden als de toervereniging. Het bestuur zou bijvoorbeeld kunnen bestaan uit de voorzitters van de baanverenigingen aangevuld met vertegenwoordigers namens andere disciplines en natuurijs verenigingen. In ons voorstel ligt ook besloten om te streven naar een nauwere samenwerking met gewest Gelderland.

Ad III Organisatie van de transitie

De vorming van een nieuwe structuur is een beslissing van de algemene ledenvergadering van het Gewest, waaraan ook een aantal formeel juridische en financiële aspecten vastzitten. Tegelijkertijd is de rol van het Gewest op dit moment nog erg belangrijk in het contracteren van ijshuur bijvoorbeeld. Ook willen we natuurlijk op een juiste manier omgaan met de financiële reserve van het Gewest waarvan we voorstellen dat die op een transparante en ordentelijke wijze meegaat in de nieuwe structuur. Dat betekent dat we tijd moeten nemen om die transitie door te zetten en dus:

- vorming van nieuw interim bestuur: voorstel 6 personen
- opdracht namens algemene ledenvergadering om die verandering in te zetten voor 1 jan. 2017

Rond de banen moet dan gewerkt worden aan de oprichting van de baanvereniging (statuut, bemensing, afspraken rondom taken en bevoegdheden,

organisatie, communicatie). Ook dit moet gestalte krijgen voor 1 jan. 2017 zodat de zaken goed en veilig overgedragen kunnen worden.

Het nieuwe Gewest kan dan per 1 jan. 2017 gevormd worden door de voorzitters of andere vertegenwoordiger van de baanverenigingen, aangevuld met voorlieden namens andere disciplines, natuurijsverenigingen en toertochtorganisatie.

16 mei 2016,

De Commissie, ingesteld door de algemene ledenvergadering van het Gewest Overijssel van de KNSB,

Jaap Starckenburg, Marijke Goeree, Johan Pegge, Derk Willem Ruesink, Bouke Gerritsma, Rein Berger, Jans Bijker, Henk Doze.

Bijlage: Analyse van de juridische en financiële situatie

Juridische situatie

Analyse van statutaire en juridische verhoudingen

Het gewest Overijssel kent als rechtsvorm de verenigingsvorm. De statuten zijn voor het laatst vastgesteld in 2011. De leden met stemrecht zijn de ijsverenigingen in Overijssel. Het bestuur dient statutair uit tenminste 5 personen te bestaan; op dit moment is er volgens de KvK-gegevens slechts sprake van twee bestuursleden. Stemrechten worden toebedeeld aan de leden naar rato van hun eigen ledenaantal. Of hier sprake moet zijn van bij de KNSB ingeschreven leden is niet duidelijk. Dat onderscheid is in zoverre belangrijk dat inschrijving als lid bij de KNSB een bijdrageplicht oproept, waardoor veel ijsclubs met een landijsbaan waarschijnlijk beperkt stemgerechtigd zijn. Verenigingen met meer dan 400 leden hebben drie stemmen, 200-400 leden is twee stemmen, 0-200 leden is één stem. Voorzover bekend bestaat er geen lijst op grond waarvan de exacte stemgerechtigdheid kan worden vastgesteld.

Afvaardiging ledenraad en expertgroep

Binnen de KNSB is de ledenraad statutair het hoogste orgaan. De ledenraad bestaat uit 30 leden en 24 daarvan worden voorgedragen door de acht gewesten. Namens het gewest Overijssel hebben Ton Paay, Marjel Daggenvoorde en Teun Boxem zitting in de ledenraad. Naar verluidt heeft Boxem zijn zetel ter beschikking gesteld.

De voorzitters van de gewesten vormen samen met de voorzitters van de diverse technische commissies een Expertgroep. Deze groep, die geen statutaire functie of omschrijving heeft binnen de KNSB, adviseert het bondsbestuur en de ledenraad.

Baancommissies

Het gewest kent in de baancommissies Deventer en Twente een tweetal min of meer zelfstandige commissies. De baancommissies hebben echter geen rechtsbevoegdheid en kunnen dus bijvoorbeeld niet zelf ijs huren. Evenmin is er een reglement op grond waarvan zou kunnen blijken wat de feitelijke bevoegdheden en werkwijzen van de baancommissies zijn. Documenten die daartoe de aanzet moeten geven zijn er wel, maar hebben geen officiële status. De voorzitter van de baancommissie wordt door het gewestelijk bestuur aangewezen; de overige bemensing van de commissies moet idealiter vanuit de verenigingen komen. Een beschrijving van taken en werkzaamheden van de baancommissies is er niet.

De baancommissies houden zich bezig met de organisatie van de trainingsuren en de wedstrijden voor de disciplines langebaan, marathon, shorttrack, kunstrijden en inlineskaten.

GTC

Het gewest kent een aantal technische commissies, te weten voor langebaan, kunstrijden, marathon, kunstrijden en inlineskaten. Daarnaast is er een technische commissie toerschaatsen.

Financiële situatie

Cijfers

Het gewest kent per 30/6/15 een eigen vermogen van € 236.241. Het resultaat van het boekjaar 2015/16 zal hierop in mindering worden gebracht. Volgens de penningmeester zal het jaar ongeveer zoals begroot kunnen worden afgesloten. Dat betekent dat het eigen vermogen per 30/6/2016 uit zal komen op ongeveer € 190.000. Het werkkapitaal van het gewest bedroeg per 30/6/2015 € 242.000, 50/50 verdeeld over enerzijds liquide middelen en anderzijds debiteuren/crediteuren.

De inkomsten bestaan voor het overgrote deel uit de opbrengst van baankaarten; kleine additionele baten zijn de opbrengst van wedstrijds bij betaalwedstrijden en een bescheiden eigen bijdrage van gewestelijke rijders. Sponsorinkomsten gaan niet meer naar het gewest maar naar het RTC.

De kosten bestaan uit de ijshuur, kosten van de gewestelijke selecties, materiaal- en organisatiekosten rondom de banen en wat commissiekosten.

Over het boekjaar 2015/16, dat per 1 juli 2015 is aangevangen, is in januari 2016 een ontwerpbegroting beschikbaar gesteld met een tekort van € 46.000. Dit tekort is hoofdzakelijk te wijten aan het opdrogen van de KNSB-bijdrage aan het gewest. Verder is de terugbetaling van een deel van de licentiegelden naar het gewest gestopt nu rijders en trainers zelf hun licentie bij de KNSB moeten regelen.

Jaarrekening en verantwoording

De jaarrekening biedt onvoldoende inzicht in de verdeling van kosten en baten over de banen in Enschede en Deventer. Volgens mededeling van de penningmeester van het gewest is er op dit moment sprake van een tekort dat min of meer gelijk over de banen zou moeten worden verdeeld, met dien verstande dat er in Deventer sprake is van relatief hogere lasten van gewestelijke rijders en trainers, als deze lasten verdeeld zouden worden naar rato van het aantal baankaarten. De administratie geeft daar zonder dat diepgravend onderzoek wordt gedaan geen inzicht in.

Ter informatie: In Enschede worden ongeveer twee keer zoveel baankaarten afgezet als in Deventer. In de eerste jaren na de opening van de baan in Enschede heeft de baankaartenverkoop in Deventer stevige tekorten laten zien. Deze tekorten konden worden gefinancierd vanuit het surplus dat werd gerealiseerd met de baankaartenverkoop in Enschede. Hoeveel geld er vanuit Enschede naar Deventer is gestroomd is niet duidelijk. Wel is duidelijk dat de bezetting van de baan in Deventer te lijden heeft gehad van de opening van de IJsbaan Twente.

Boekhouding en facturering

De boekhouding en facturering wordt verzorgd door de penningmeester. De onderwerpen facturering, debiteurenbeheer en crediteurenbeheer verdienen, gelet op de signalen die de commissie vanuit diverse richtingen hebben bereikt, aandacht. De jaarrekening wordt door een accountant voorzien van een samenstellingsverklaring. Dit betekent in de praktijk dat de accountant geen inhoudelijke controle toepast maar zich beperkt tot enkele sensitivity checks. Kascontrole vanuit de leden van de vereniging wordt sinds de statutenwijziging van 2011 niet meer toegepast.

IJshuur

Voor beide banen dient het gewest voor 1 juli een nieuw ijscontract te sluiten. Voor de baan in Deventer is dat de afgelopen jaren een tamelijk zware bevalling gebleken. In Enschede loopt dat wat makkelijker, met dien verstande dat de praktijk is dat het bestaande contract wordt voortgezet met een kleine huurindex. De heersende idee dat aan de ijshuur in Enschede een langjarig raamcontract ten grondslag zou liggen worden niet bevestigd door de penningmeester.